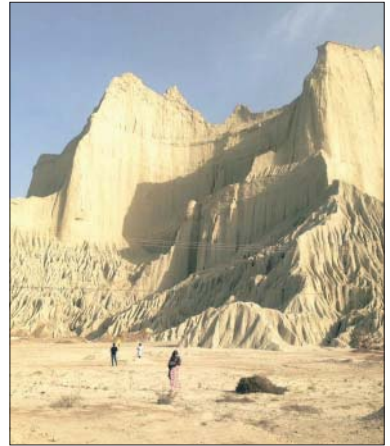

آشنایی با جاذبه‌های گردشگری سیستان و بلوچستان

لذت به «دَرَک» رفتن!

کوه‌های مریخی

محمد وفایی

روزنامه‌نگار

وقتی نام استان سیستان و بلوچستان به گوشمان می‌خورد قبل از هر چیز یاد محرومیت می‌افتیم، اما می‌توانیم از زاویه تازه‌ای به این استان جنوبی نگاه کنیم و آن را به عنوان یک مقصد گردشگری برگزینیم. به‌ویژه در فصل زمستان که مناطق جنوبی و گرمسیری ایران با آب و هوای معتدل می‌توانند سفر دلپذیری برایتان رقم بزنند. برای این که از مهم‌ترین جاذبه‌های سیستان و بلوچستان برای سفر مطلع شویم، با نوید برهان زهی صحبت کردیم. جوان ۳۲ ساله‌ای که اصالتاً ایرانی‌شهری و ساکن زاهدان است و با وجود تحصیل در رشته حسابداری از حوزه گردشگری و صنایع دستی و شناساندن سیستان و بلوچستان به گردشگران فعال است. بیشتر عکس‌ها هم توسط نوید گرفته شده است.

آن طلوع می‌کند، چون شرقی‌ترین جای ایران است.

جای برای گاندوها نیست

اگر از ایرانشهر به سمت چابهار بروید، دو مسیر پیش روی خود می‌بینید. یکی از این مسیرها از نیک‌شهر و دیگری از سرباز می‌گذرد. نوید، سرباز را پیشنهاد می‌کند که به خاطر داشتن میوه پایا (خریزه درختی) مشهور است. «میوه‌های استوایی متنوعی در سرباز یافت می‌شود که موز، چیکو، انبه و زیتون محلی (گواوا) از آن جمله است. خیلی از میوه‌هایی که معمولاً آنها را از هند و پاکستان وارد می‌کنند، در سرباز کشت می‌شود. ۹۰ درصد مردم سرباز در روستا سکونت دارند و بیشترشان کشاورزی می‌کنند. سرباز برای بوم‌گردی بسیار مناسب است، چون فرهنگ و اصالت خود را حفظ کرده است.» نکته جالب این است که به خاطر تنوع اقلیمی سرباز، در دو روستا کنار هم، میوه‌های سردسیری و گرمسیری وجود دارد. «رودخانه سرباز محیط اصلی زیست گاندو (تمساح پوزه کوتاه ایرانی) هم هست؛ تمساحی که به عنوان نماد گردشگری استان سیستان و بلوچستان معرفی شده است. البته چون رودخانه سرباز اخیراً کم‌آب شده، گاندوها را به روستای درگز منتقل کرده‌اند، روستایی که در مسیر سرباز به چابهار واقع شده است و می‌توانید از

سوزن‌دوزی، وسایل سوزن‌دوزی و... در آن به فروش می‌رسد. چند دکه در کنار هم قرار گرفته و البته در مجاورت این دکه‌ها که همچنان فعال است، پاساژی هم در حال ساخت است.» نوید می‌گوید در ۲۶ کیلومتری ایرانشهر، یک شهرستان به نام بمپور وجود دارد که قلعه بمپور متعلق به دوره اشکانی در آن قرار گرفته است. «این شهرستان باستانی است و آثاری متعلق به ۵۰۰۰ سال پیش در آن یافت شده است.» مقصد اصلی کسانی که به سیستان و بلوچستان می‌آیند، چابهار است و بسیاری از شهرهای در مسیر چابهار، میزبان گردشگران زیادی است، اما به گفته این جوان بلوچ، سراوان چون در این مسیر قرار ندارد، مظلوم واقع شده است. در حالی که مقصد جذابی برای سفر است و فرهنگ واقعی و موسیقی مردم سیستان و بلوچستان در سراوان نمود بسیار خوبی دارد. «این شهر هنوز اصالت خود را حفظ کرده و بر خلاف جاهای دیگر، هنوز گرفتار مدرنیته نشده است. اولین موزه شخصی ایران در سراوان قرار دارد و یک فرد شصت و چند ساله، الان ۳۰ سال است که وسایل مربوط به سیستان و بلوچستان را جمع‌آوری می‌کند. این موزه «تاس و کیل» نام دارد و هر چه بخواهید در این موزه هست.» قلعه سب و دره‌نگاران دیگر جاذبه‌های گردشگری سراوان هستند. یکی دیگر از روستاهای سراوان، کلپورگان است که به سفالگری شهرت دارد و ضمناً نخستین جایی در کشور است که خورشید در

می‌کند که رودخانه زیبایی دارد و ما گاهی آخر هفته‌ها را در این روستای بیلاقی می‌گذرانیم.»

از دکه بازار تا موزه شخصی تاس و کیل

چرخ‌دو

ایرانشهر مقصد بعدی سفر است که امسال به عنوان شهر ملی سوزن‌دوزی اعلام شده است. «سوزن‌دوزان پرشماری در ایرانشهر فعالیت می‌کنند و طرح‌هایشان به صورت اختصاصی است. همچنین ایرانشهر قلعه‌ای به نام ناصری دارد که به زمان قاجار می‌رسد. دقیقاً وسط شهر و دور و برش هم مغازه است. جایی به نام دکه بازار در اینجاست که لباس‌های بلوچی، دوخت‌های

می‌توانیم سفر را از مرکز استان شروع کنیم. نوید برهان زهی می‌گوید در زاهدان، چهارراه رسولی معروف‌ترین جا محسوب می‌شود که از مشهورترین بازارهای کشور است. «در این بازار، اجناس دست دوم و تاناکورا، لباس‌های بلوچی یا چای و برنج وارداتی از پاکستان طرفداران بسیاری دارد، چون با قیمت مناسبی عرضه می‌شود. پوشاک و کیف و کفش هم از دیگر اجناس چهارراه رسولی است.» به گفته نوید چهارراه رسولی در واقع یک خیابان است که دو طرف آن مغازه قرار گرفته و چند دالان هم دارد و قطب اقتصادی زاهدان به حساب می‌آید. «بعد که سمت سیستان و زابل بروید، اول به شهر سوخته می‌رسید. این مکان گردشگری با قدمت ۵۰۰۰ ساله که ثبت جهانی یونسکو هم شده، شهر اولین‌هاست. اولین جراحی چشم و اختراع اولین خط‌کش دنیا در شهر سوخته اتفاق افتاده است. در این مسیر، یک روستای باستانی به نام قلعه‌نو هم داریم که به آن ماسوله جنوب شرقی می‌گویند. این روستا قدمتی ۱۲۰۰ ساله دارد و شبیه ماسوله گیلان، نوعی معماری طبقاتی دارد.» بعد از آن به خاش می‌رسیم که کوه تفتان با طبیعتی زیبا در این شهر واقع شده است. «این کوه برای کوهنوردان هم بسیار مناسب است و آتشفشان آن نیز فعال است و گوگرد بیرون می‌دهد و دامنه‌اش آب گرم دارد. بعد از خاش و قبل از رسیدن به ایرانشهر، روستای سرسبزی به نام دامن‌خودنمایی